

از گوشه و کنار

یک جامعه‌شناس هشدار داد:
انتقال خشونت‌های خانوادگی
به سطح جامعه

یک جامعه‌شناس ضمن هشدار نسبت به انتقال خشونت‌های خانوادگی در سطح جامعه، قتل و رفتارهای خشن را محصول رخدادهای ناکام‌کننده دانست.

علیرضا شریفی یزدی در گفت‌وگو با ایلنا، درباره شیوع رفتارهای خشونت‌آمیز در جامعه که گاهی منجر به قتل می‌شوند، گفت: اگر بخواهیم نگاه کلانی به این مساله داشته باشیم نکته حائز اهمیت این است که هر وقت جامعه دچار مشکلات اقتصادی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و حتی آموزشی می‌شود، شاهد بروز و ظهور انواع آسیب‌های اجتماعی به ویژه خشونت در جامعه خواهیم بود و این یک قاعده کلی درباره پدیده خشونت در جوامع مختلف است.

وی ادامه داد: خشونت یک سری عوامل پیش‌زمینه‌ای دارد، به این صورت که وقتی مردم در جامعه به هر دلیلی احساس ناکامی می‌کنند و به اهدافی که برای خودشان و اطرافیان مهم زندگی‌شان تعریف کردند، دست‌پدانی کنند؛ یک حس ناکامی و بعد از آن یک حس ناامنی به آنها دست می‌دهد. ناامنی موجب اضطراب و اضطراب باعث خشم می‌شود و در نهایت خشم، پر خاشاکی را به همراه دارد.

شریفی یزدی با بیان اینکه پرخاش نمود بیرونی و اجتماعی خشونت است، اظهار داشت: اگر در جامعه شاهد افزایش خشونت هستیم و همچنین بنا به مطالعات طی ۱۰ سال خشونت است که بخش زیادی از آن محصول رخدادهای اجتماعی ناکام‌کننده افراد بوده که باید برای اصلاح آن تلاش کرد.

اصل جامعه‌شناس افزود: خشم یک حالت در انسان است که الزماً تبدیل به رفتار می‌شود، ما متأسفانه در جامعه خود کانال‌های تخلیه خشم نداریم. وقتی که ما به انواع هیجاناتی که در دنیا به نحوی درست تخلیه می‌شوند، نگاه می‌کنیم می‌بینیم که در کشور خود امکاناتی در این زمینه نداریم و با اگر هم باشد بسیار اندک‌اند، از جمله آنها مقوله استادیوم‌های ورزشی، پیست‌های هیجانی، موتورسواری، دوچرخه‌سواری و ... هستند که اگر هم باشند، تنها برای یک قشر قابل استفاده‌اند.

وی در خصوص اینکه یکی از نکاتی که موجب شده خشونت در جامعه ما وجود داشته باشد، انتقال خشونت خانوادگی به سطح جامعه است، گفت: این روزها اختلافات میان نسلی به شدت افزایش پیدا کرده و خشم در خانواده به شکل درست و صحیح‌اش تخلیه نمی‌شود، در نتیجه این مساله در سطح جامعه تسری پیدا می‌کند، و این مشکلات و معضلات رابه وجود می‌آورد.

شریفی یزدی افزود: کمبود منابع درست و اصولی مشاوره و جلسات گروهی روانشناسی که انسان‌ها در زمان درگیری‌ها، نازااحتی‌ها و مشکلات روانی به آن مراجعه‌کنند نیز به این مساله دامن می‌زند. این نوع خدمات در کشور ما زیاد نیست و بخش زیادی از جامعه به دلایل مختلف به آن دسترسی ندارند، همین موجب می‌شود خشونت به صورت مزمن تبدیل شود و در نهایت شاهد فجایع قتل و خشونت در جامعه باشیم.

شریفی یزدی با توضیح درباره تغییر شکل قتل و جنایت در جامعه گفت: یکی از مواردی که موجب شده موضوع قتل و جنایت در جامعه تغییر کند، رسانه‌ها هستند. رسانه‌های دیداری به ویژه بازی‌های کامپیوتری و فیلم‌های خشونت‌زایی که در جامعه به شکل گسترده در میان نوجوانان، جوانان و حتی بزرگسالان دست به دست می‌شود در این مورد نقش دارند.

این جامعه‌شناس در پایان تأکید کرد: رسانه‌هایی که قالب سرگرمی یا اطلاع‌رسانی را دارند، می‌توانند در این زمینه نقش مهمی را ایفا کنند. بعضاً نوع خبررسانی رسانه‌های ما به مقوله جرم و جنایت برای جذب مخاطب و مشتری است نه برای آگاهی دادن و این خود به یک فرهنگ غلط دامن می‌زند. اگر این مساله نیز اصلاح شود می‌تواند به کاهش جرم و جنایت در جامعه کمک کند.

بلوغ زودرس باعث می‌شود
تا کودک بدون طی کردن
بلوغ اجتماعی وارد دنیای
بزرگسالی شود. این مشکل
برای دختران بیش از پسران
قابل توجه است چرا که
دختران باید در آینده نقش
مادری را هم بازی کنند

مراحل مختلف دارد و هر مرحله شامل یک سری از نشانه‌هاست، برای مثال در دخترها جوانه زدن پستان و در پسرها بزرگ شدن بیضه اولین نشانه‌های شروع بلوغ است، با افزایش سن کم‌کم نشانه‌های بعدی ظاهر می‌شود، در همین شرایط اگر فردی پیش از سن تعیین‌شده هر یک از نشانه‌های نام‌برده را مشاهده کند، مبتلابه بلوغ زودرس شده است.

بلوغ زودرس دو نوع دارد، در بعضی از افراد بلوغ به‌طور کامل ظاهر شده و در برخی دیگر تنها یکی از نشانه‌های بلوغ مشاهده می‌شود. در نوع اول بلوغ زودرس که نشانه‌ها به‌طور کامل ظاهر می‌شود حتی ممکن است فرد قدرت باروری زودتر از موعد پیدا کند که این موضوع نگران‌کننده است، اما اگر فقط یکی از نشانه‌ها را مشاهده کردیم خیلی نگران‌کننده نیست و ممکن است سایر نشانه‌ها در دست در وقت اصلی ظاهر شود.

مهم‌ترین مشکل و نگرانی که وضعیت بلوغ زودرس برای خانواده‌ها ایجاد می‌کند این است که میاد این وضعیت باعث تسریع رشد قدی و بسته شدن زود هنگام صفحه‌های رشد شده و در نهایت کوتاه‌قدی را برای فرد بیمار به همراه داشته باشد، همچنین مشکلات روحی پیش بیاید، چرا که وقتی نشانه‌ها زود هنگام ظاهر شوند و فرد آمادگی روحی پذیرش این تغییرات را نداشته باشد، این قدرت باروری ممکن است از نظر اجتماعی و روحی به بیمار آسیب برساند.

از منظر علمی این نشانه‌ها معمولاً زمانی ظاهر می‌شوند که غدد هیپوتالاموس، غده هیپوفیز و جنسی فعالیت خود را به‌طور کامل شروع کرده باشد و افزایش این هورمون‌ها سبب ایجاد تغییرات سن بلوغ می‌شود، در کسانی که بلوغ زودرس پیدا می‌کنند این قدرت و هورمون‌ها زودتر از موعد فعال می‌شوند پس باید علت رشد بی‌موقع هورمون‌ها را مهار کرد. درمان این مشکل معمولاً به‌صورت دارویی است و خوشبختانه عوارض خارجی زیادی به‌همراه ندارد، در این بین باید توجه داشته باشیم که مصرف این دارو‌ها برای طولانی‌مدت نخواهد بود و در نهایت ۲ تا سه سال طول می‌کشد.

شده کودکان عمدتاً با بزرگسالان رشد کنند و بزرگ شوند و تعامل با همسالان خود را کمتر تجربه کنند.

بلوغ اجتماعی مسئله‌ای که
شکل نمی‌گیرد

بلوغ زودرس باعث می‌شود تا کودک بدون طی کردن بلوغ اجتماعی وارد دنیای بزرگسالی شود. این مشکل برای دختران بیش از پسران قابل توجه است چرا که دختران باید در آینده نقش مادری را هم بازی کنند و به بلوغ اجتماعی رسیدن برایشان حائز اهمیت است. همچنین مسائل روحی و روانی بلوغ زودرس باعث می‌شود تا کودکان با مشکلات عصبی مواجه شوند و همین امر دلیلی است تا کودکانی که تمام ابعاد بلوغ را به‌صورت هم‌زمان تجربه نمی‌کنند را آسیب‌پذیرتر سازد.

بلوغ زودرس می‌تواند
منجر به مرگ شود

قسمت ترسناک این بحران این است که بلوغ زودرس در برخی موارد می‌تواند منجر به مرگ کودک شود. درست است که بلوغ زودرس در دختران شایع‌تر از پسران است، اما این مسئله در دختران معمولاً علت پانولوپیک‌یک ندارد. این در حالی است که در پسران وقتی علامت بلوغ زودرس مشاهده می‌شود، این نگرانی وجود دارد که اتفاق بیمارگونه‌ای در حال وقوع باشد. به بیان ساده‌تر، گاهی بلوغ در شرایطی آغاز می‌شود که فرد دچار تومور مغزی است یا انسفالیت مغزی دارد. این آسیب‌های مغزی باعث می‌شوند تغییرات هورمونی که آغازکننده بلوغ هستند زودتر ایجاد شوند که در این حالت به آن بلوغ ثانویه یا مرضی می‌گویند. عفونت‌های مغزی، ضربه‌های مغزی، تومور مغزی و مصرف داروهای استروژن و آندروژن قبل از بلوغ، از مهم‌ترین عوامل بلوغ زودرس بیمارگونه در پسران است. به همین دلیل هم بروز بلوغ زودرس در پسران باید جدی گرفته شود و در صورت مشکوک شدن به چنین مسئله‌ای، هر چه زودتر باید بررسی‌های لازم انجام شوند.

آمارها نشان می‌دهند که بلوغ زودرس با علت نامعلوم، در دختران ۸۰ درصد و در پسر بچه‌ها ۴۰ درصد است. به همین دلیل در دختران زیر ۶ سال، معمولاً مزغما، آر آی گرفته می‌شود، ولی در پسرها در هر سنی باید این عکس‌برداری صورت بگیرد تا مشخص شود علت بلوغ زودرس آسیب عصبی نیست، به همین دلیل در پسران بخصوص وقتی بلوغ زیر ۹ سال اتفاق می‌افتد باید سی‌تی‌اسکن مغزی صورت بگیرد.

نشانه‌های بلوغ پیش از موعد را جدی بگیریم!
اما نشانه‌های بلوغ چیست؟ بلوغ وجود دارد؛ اما کنجکاوی، نبود سرگرمی، فرار از واقعیت‌های زندگی و عدم آگاهی از عواقب مصرف از جمله دلایل مهم است، مواردی در صورت تمرکز نهادهای آموزشی کشور به‌ویژه آموزش و پرورش قابل درمان است. مسئولان و تصمیم‌گیران باید باور کنند که اعتیاد از کمین دانش‌آموزان است و برای برون‌رفت از بحران ایجاد شده می‌شود گام مؤثری برداشت. انجام مطالعات دقیق، ارزیابی شرایط موجود و برنامه‌ریزی می‌تواند در حل بحران کنونی اعتیاد دانش‌آموزان و حتی دانشجویان مؤثر باشد.

کشور اسکانلند در دودهم گذشته مشابه آن چیزی که کشور مادر اعتیاد دانش‌آموزان با آن مواجه است، مواجه بود اما با پذیرش این موضوع، تحقیق، مدیریت بحران، سرمایه‌گذاری، آموزش دانش‌آموزان به صورت غیر مستقیم و والدین نسبت به چگونگی مواجهه با اعتیاد امروز وجود دارد؛ اما کنجکاوی، نبود سرگرمی، فرار از واقعیت‌های زندگی و عدم آگاهی از عواقب مصرف از جمله دلایل مهم است، مواردی در صورت تمرکز نهادهای آموزشی کشور به‌ویژه آموزش و پرورش قابل درمان است. مسئولان و تصمیم‌گیران باید باور کنند که اعتیاد از کمین دانش‌آموزان است و برای برون‌رفت از بحران ایجاد شده می‌شود گام مؤثری برداشت. انجام مطالعات دقیق، ارزیابی شرایط موجود و برنامه‌ریزی می‌تواند در حل بحران کنونی اعتیاد دانش‌آموزان و حتی دانشجویان مؤثر باشد.

ریحانه جولایی

دنیای مدرن در کنار مزایای زیادی که دارد، معایب بسیاری نیز برای آن متصور است که یکی از این معایب بلوغ زود هنگام کودکان است. باورش سخت است که کودک هشت تا ۱۰ ساله شما به یک‌باره دوران کودکی را پشت سر بگذارد و بالغ شود، اما نتایج تحقیقات مختلف نشان می‌دهد سن بلوغ در کشورمان به طرز چشمگیری کاهش یافته است. از این مهم‌تر شیوع ۱۰ برابری بلوغ زودرس در دختران نسبت به پسران است که در برخی موارد سن بلوغ در دختران را تا هشت‌سالگی کاهش داده است. کاهش سن بلوغ جنسی وقتی بحرانی جلوه می‌کند که شاهد فاصله حداقل ۱۰ ساله میان بلوغ جنسی و سن ازدواج در جامعه هستیم و این مسئله می‌تواند به شکل‌گیری بحران در جامعه منجر شود.

بلوغ دو سال جلوافتاده است
نتایج تحقیقات نشان می‌دهد بالا رفتن سن بلوغ و آگاهی فرزندان از مسائل جنسی به‌خصوص از طریق رسانه‌ها موجب شده است دوران بلوغ در دختران از ۱۲ به ۱۰ و در پسرها از ۱۵ به ۱۲ سالگی کاهش یابد. در دوران بلوغ دختران و پسران شاهد تغییرات فیزیکی و جسمی در بدن خود هستند، به‌طوری که این تغییرات در دختران بین ۱۰ تا ۱۲ سالگی و در پسران در ۱۲ تا ۱۵ سالگی شروع می‌شود. عموماً بلوغ با رشد جسمی‌های خود طرقداران بیشتری پیدا می‌کنند، این در حالی است که بلوغ زودرس

از جوامع صورت گرفته است باید اذعان کرد سن بلوغ حدود دو سال جلو افتاده است. تا پیش از این دوره بلوغ ۱۴ یا ۱۵ سالگی عنوان می‌شد، اکنون نوجوانان ۱۲ و ۱۳ ساله آمادگی برای ورود به این دوره را دارند و دلیل عمده آن هم آشنایی آنان با مسائل جنسی از طریق دوستان و همکلاسی‌ها در مدارس و در بین خانواده است.

بلوغ زودرس معضلی همگانی
کارشناسان معتقدند ظهور دوره بلوغ در بین کودکان متغیر است، وقتی صحبت از بلوغ می‌شود، بیشتر تغییرات جسمی در ذهن تداعی می‌شود، در حالی که بلوغ علاوه بر تغییرات و رشد جسمی شامل بلوغ روانی، عاطفی، اجتماعی و بلوغ فکری نیز می‌شود. بلوغ زودرس موجب می‌شود کودک یکی از مراحل رشد را به‌درستی طی نکند و نتواند از نظر فکری و روانی رشد مناسبی داشته باشد، بلوغ زودرس عوارض روانی زیادی برای کودک به وجود می‌آورد و در سنین بالا به‌صورت افسردگی پدیدار می‌شود. بحران بلوغ زود هنگام البته تنها مختص به ایران نیست. پژوهش‌ها نشان می‌دهد در کشورهای آمریکا و ژاپن نیز در گذشته کودکان در سنین ۱۲ تا ۱۴ سال به بلوغ می‌رسیدند، اما در حال حاضر سن بلوغ در این کشورها به دوران دبستان کاهش یافته است. شروع زودرس سنین بلوغ به‌ویژه در دختران بسیار حائز اهمیت است. اندام پسران هنگام بلوغ زودرس مردانه‌تر شده و به دنبال آن میان دوستان و هم‌کلاسی‌های خود طرقداران بیشتری پیدا می‌کنند، این در حالی است که بلوغ زودرس

در دختران موجب افزایش میزان چربی و رشد استخوان‌های آن‌ها می‌شود که تغییرات جسمانی، عوارض روان‌شناختی و اجتماعی زیادی را برای دختران به دنبال دارد و در نهایت منجر به انزوا و گوشه‌گیری آن‌ها می‌شود.

کودکان مناطق دورافتاده
بلوغ زودتر تجربه می‌کنند

روانشناسان معتقدند ممکن است که بلوغ زودرس در دنیا ناشی از تغییر همگانی در روند رشد نسل بشر باشد، بنابراین اگر این تغییر همگانی شیوع یابد تفاوت میان کودکان کاهش می‌یابد و مسائل روان‌شناختی و اجتماعی کمتری پدیدار می‌شود. آن‌ها به این نکته اشاره می‌کنند که هنوز علت بلوغ زودرس مشخص نشده است. افزایش آگاهی کودکان یکی از مسائلی است که در این زمینه مطرح می‌شود، اما هنوز این موضوع به‌صورت علمی ثابت نشده و شاید در حد یک فرضیه باقی باشد. باین وجود تغییرات هورمونی ناشی از رژیم‌های غذایی و چاقی موجب شروع بلوغ زودرس می‌شود، این موضوع در شرایطی مطرح می‌شود که کودکان ساکن در مناطق دورافتاده نسبت به کودکان شهری آگاهی کم‌تری ندارند، اما زودتر به بلوغ می‌رسند.

اعتیاد دانش‌آموزان به یک بحران جدی تبدیل شده است

مسئله اعتیاد دانش‌آموزان در شهرهای بزرگ و کلان شهرها از جمله شهر تهران، مسائلی است که تبدیل به یک بحران جدی شده است. این موضوع به عنوان یک معضل در جامعه است و نمی‌توان آن را کتمان کرد؛ اینکه آماری از میزان دقیق دانش‌آموزان و حتی دانشجویان معتاد ارائه نمی‌شود، راهکاری برای حل معضل اعتیاد نمی‌تواند باشد. مسئله اعتیاد موضوع بسیار مهم و حساسی است، اما این حساسیت دلیل کافی نیست که مسئولان نخواهند آن را باور کنند. اعتیاد و گسترش آن در جامعه دلایل متعددی دارد و برای حل آن باید منشأ آن را یافت. اینکه چگونه و چرا این معضل هر روز گسترده‌تر می‌شود.

تصور اینکه می‌شود با زور و متوسل شدن به آن اعتیاد را از جامعه جارو کرد و مانع رشد آن شد، تصور اشتباهی است. سطح دسترسی به مواد مخدر برای دانش‌آموزان در هر مقطع تحصیلی بسیار آسان شده است به‌طوری که در حداقل زمان هر نوع مواد مخدری که تمایل داشته باشند به راحتی تهیه می‌کنند. در این میان نکته قابل تأمل این است که دانش‌آموزان دختر نیز همپای دانش‌آموزان پسر مصرف‌کننده شدند، حتی امروز دختران بیش از پسران توزیع‌کننده مواد مخدر هستند. در بررسی‌های علل گرایش دانش‌آموزان و دانشجویان به مواد مخدر، موارد متعددی

سعید معیدفر، جامعه‌شناس

درباره مسائل اجتماعی به‌ویژه در حوزه اعتیاد مطالعات و تحقیقات متعددی داشتیم و حتی در مقطعی با وزارت آموزش و پرورش برای بررسی این موضوع همکاری داشتیم که حاصل این همکاری راه‌اندازی دفتر پیشگیری مواد مخدر در آموزش و پرورش بود. مسئله اعتیاد در گذشته به نوعی خط قرمز بود. در آن مقطع زمانی تحقیقات نشان‌دهنده این بود که سن اعتیاد بسیار پایین آمده است، به‌ویژه در استان‌های شرقی که نه تنها دانش‌آموزان مصرف‌کننده مواد مخدر بودند بلکه توزیع‌کننده نیز بودند.